

Vrede voor u!

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Joël 3, 1-5 (indeling NBV 2004)

2^e schriftlezing: Handelingen 2, 1-11

3^e schriftlezing: Johannes 20, 19-23 (vertaling Naardense Bijbel)

Inleiding

Pinksteren is het feest van de vuurvlam Gods, het enthousiasme van de Geest. Het is ook het grote oogstfeest van het Koninkrijk Gods, waarbij het gaat om Israëls daden van gerechtigheid, die net als de vruchten van de bomen en het koren op het veld mogen worden geoogst. Daardoor wordt het óók het grote feest van het elkaar verstaan! ?Oude mensen zullen dromen dromen en jongeren zullen visioenen zien.? Het is een wonder wanneer mensen elkaars verlangens ten diepste verstaan als de opgestane Heer in het midden staat. Zo hoort de vierde evangelist dat Jezus tot zijn leerlingen zegt: 'Vrede voor u!' *Thema: Vrede voor u!*

Gemeente van Christus, het lijkt wel of het wonder van Pinksteren steeds maar groter wordt. Want waar vinden wij vandaag nog die ene vlam, dat verenigende vuur, waaromheen werkelijk allen zich kunnen warmen? Waar vinden wij de aantrekkingskracht van het licht dat als een focus de daden van niet enkelen, maar ons allen zal richten? Waar brandt de inspiratie als een verenigend baken in de harten van de mensen, waardoor hun daden berusten op één machtige gemeenschappelijke motivatie? Waarop, op wie, kunnen wij ons vandaag nog concentreren opdat wij worden aangestoken in één grote enthousiaste beweging?

Of is dat een foute vraag? Het is immers geen *ideologie* die ons drijft en tot een eenheid zal maken. Het is geen groot *ideaal* dat wij samen nastreven in dienst waarvan wij onze daden verrichten. Wij weten beter. Wij hebben van het verleden geleerd. Pas op voor *de leider* die gouden bergen belooft! Geloof niet de mens die zegt onze problemen op te zullen lossen. Dat is misschien gezonde argwaan, maar het is ook niet langer *de kerk* waar de meesten van de mensen vandaag nog warm voor lopen. Daar immers, zo menen velen, worden mensen dom gehouden. Daar denken ze dat de wereld in zeven dagen gemaakt is en plat als een pannenkoek en daar weigeren ze door de telescoop van Galilei te kijken. Ook het *nationalisme* heeft het hart van de meeste mensen niet. Nederland is klein, maar rijk geworden, juist door niet te hameren op de eigen identiteit en open te gaan voor de wereld. *Europa* stond ooit, na veel geweld, symbool voor vrede. Maar

velen vandaag kijken vol cynisme naar een Brussel vervuld van bureaucratie. Een welvaart die ooit met dankbaarheid ontvangen werd, spreekt voor velen vandaag vanzelf. Het grote vraagstuk wordt dan niet hoe te delen, maar hoe nog rijker te worden. Maar hoewel de laatste motivatie sterk kan zijn, verenigt deze mensen niet. Er wordt gefluisterd over een *Nexit*, een uittreden van Nederland uit de Europese unie, omdat we dan nog beter af zouden zijn al Nederland. Sommigen willen de gulden terug.

Pinksteren is, behalve het feest van de vuurvlam Gods en het enthousiasme van de Geest, het grote oogstfeest van het Koninkrijk Gods, waarbij het gaat om Israëls daden van gerechtigheid, die net als de vruchten van de bomen en het koren op het veld mogen worden geoogst als de kostbare opbrengst van onze gezamenlijke inspanningen.¹ Pinksteren is ook het grote feest van het elkaar verstaan! Mensen leren het, zo verschillend als zij zijn, elkaar werkelijke te verstaan wanneer de opgestane Heer in het midden staat. Zo hoort de vierde evangelist dat Jezus tot zijn leerlingen zegt: 'Vrede voor u!' Vorige week hoorden we dat Pasen en Pinksteren onmogelijk op één en dezelfde dag kunnen vallen, en toch? bij de evangelist Johannes is het zo! Op de avond van de dag van de opstanding, van Pasen dus, is het de Opgestane zelf die te midden van zijn leerlingen staat. Hijzelf heeft de leegte vervuld waaromheen zij zich in hun verdriet hadden opgesloten. Hij blaast op hen, zoals eens de Schepper op de eerste mens. Zij staan als nieuwe mensen in het gezag van de levende Heer: Joden of Grieken, slaven of vrijen, mannen of vrouwen, het onderscheid is niet langer wezenlijk in het licht van God, nu ook het licht van de mensen geworden.² Allen één in Christus Jezus. Deze interpretatie van het Pinksterwonder laat ons zien dat het vandaag ten diepste niet kan gaan over Pinksteren als een eenmalige historische gebeurtenis. Dat is niet de kracht van het Pinksterfeest. Ik bedoel dat het toen en toen en daar en daar gebeurd kan zijn, dat is niet de essentie. Pinksteren gaat over een principe, een uitgangspunt, een geestelijk verstaan van de betekenis van de kerk in de tijd als gelovigen die worden toegerust om samen op te trekken. Die verstaanslaag is niet aan een bepaalde tijd gebonden en blijft waarachtig? Zelfs in onze tijd.

In Joël, een van Israëls oude profetenboeken, komt een

heel bijzondere passage voor. De profeet ziet dat God Geest tenslotte niet louter, zoals de Joden dat wel kenden uit de verhalen, op een koning, een profeet, of zelfs op Israël als uitverkoren volk wordt uitgegoten, maar 'op al wat leeft'. In het deel uit Handelingen der Apostelen dat volgt op het stuk dat we hebben gelezen, is het de apostel Petrus die in zijn toespraak juist deze profeet citeert.³ Het wereldwijd vaardig worden van Gods Geest over mensen, dat is wat in de mond van Petrus de betekenis is van Pinksteren voor de jonge kerk. De uitstorting van de genadegaven Gods kunnen per definitie niet tot Israël beperkt blijven. Het is zoals wanneer je een beker onder een waterval houdt. Natuurlijk ontvang je zelf, maar het is onmogelijk om alles voor jezelf te houden. Alles stroomt over, tot in het oneindige toe, als het gaat om de gaven van Gods Geest.

Ooit moeten mensen het werkelijk zo beleefd hebben toen het verhaal over de levende Jezus Christus de wereld is ingegaan. Leerlingen werden apostelen. Waar ze ook kwamen en mensen zich als lichaam van Christus aan elkaar lieten verbinden, ontstond een nieuw engagement dat de samenleving ging veranderen. Geen principiële basis voor scheiding was er nog langer tussen volken, arm of rijk, bezitter of bezitloze, vluchteling of welvarende eigenaar van huis en grond. Mensen van verschillende nationaliteiten, rang en stand konden in de wereld heel verschillend zijn, zij waren voor God gelijk en zij beseften dit. Jong en oud deelden in dit ene wonder. In de woorden van Joël: 'Oude mensen zullen dromen dromen en jongeren zullen visioenen zien.' Maar waar kom je dat vandaag nog tegen dat de generaties hun verlangens delen in één Godgegeven perspectief?

Wij zijn geobsedeerd met onderscheid. Wij laten ons de wijze opdringen waarop het er in de wereld aan toe gaat. Zo beleven wij, bijvoorbeeld, in onze tijd dat de ontmoeting tussen de generaties in de naam van de ene God geenszins vanzelf spreekt. Gelukkig hebben wij in onze Regenboogkerk nog altijd leden van alle leeftijden. Daar zijn we blij mee en dankbaar voor! Dat kunnen ze echt niet in alle kerken zeggen. Maar in balans is het ook bij ons al lang niet meer.

Ondertussen weten wij, deze scheefgroei geldt niet alleen voor kerken, maar tegenwoordig ook voor bijna alle vormen van verenigingsleven en vrijetijdsbesteding, politieke partijen en andere maatschappelijke organisatievormen. De verschillende generaties verlangen nu eenmaal niet spontaan naar dezelfde vormen van zingeving en van tijdverdrijf en ze communiceren al bijna helemaal niet meer met dezelfde middelen. Waar een oudere vaak nog naar de telefoon grijpt om iemand op te bellen, honderd jaar geleden nog een ultramodern communicatiemiddel, heeft een jongere aan een appje genoeg, nou ja één?? In de praktijk wordt het natuurlijk meestal een hele

serie appjes.

Maar het op één plaats samen komen met mannen en vrouwen, jongeren en kinderen om te vieren en te delen in Gods naam heeft in de wereld die ons vandaag omringt een heel andere waarde gekregen dan het lange tijd heeft gehad. Het vergt moed om vandaag nog steeds te geloven in een God die mensen van alle leeftijden figuurlijk én letterlijk samen roept en in een Geest die allen raakt in het hart en inspireert. Immers de collectieve beleving heeft wel nooit vanzelf gesproken, tegenwoordig is het de individuele beleving die centraal staat. Als het daar hapert en daar hapert het snel, komt er van de gezamenlijke betrokkenheid al gauw helemaal niets meer terecht. Het delen van lief en leed vraagt meer dan ooit een bijzondere inspanning van alle deelnemers.

Daarom zei ik: Het lijkt wel of het wonder van Pinksteren wordt steeds maar groter wordt. Zou het ook nu, in Nederland, in Hilversum, in 2016, nog kunnen dat het diepste verlangen van allen, dat leeft in de harten van zoveel ontelbare verschillende mensen op aarde, wordt beantwoord in één ondeelbare hemelse taal? Zou het kunnen dat in die ene taal voor allen verstaanbaar, niet alleen wordt gesproken van vrede en recht, maar dat daar ook concrete daden uit voortvloeien die uitmonden in wat de profeten van Israël ooit bedoelden met het Koninkrijk van God? Zou het nog bestaan dat mensen wereldwijd zien dat dit het is waarvoor Jezus heeft geleden? Zouden al die verschillende mensen nog kunnen inzien en beleven dat Jezus leeft in dat ene lichaam waar zij allen deel van kunnen zijn?

Ik kan op al die vragen geen antwoord geven. Maar ik moet u bekennen dat ik er, menselijk gesproken, ernstig aan twijfel. Ik kan alleen maar *geloven* dat er achter al deze vragen een enorm verlangen verborgen ligt, een verlangen naar verbinding dwars door alle misverstanden en verschillen heen, met volledig respect voor ieders eigenheid. Ik kan alleen maar *hopen* dat God deze verwarde wereld niet vergeten is en komt met zijn zegen, daar waar mensen zich openen voor het grote geheim van de schepping. Dat is de schepping, die niet ooit, lang geleden, heeft plaatsgevonden, maar die vandaag plaats vindt en morgen. Ik kan, met al mijn fouten, alleen maar *houden van* mensen waar zij aan mij worden toevertrouwd en waar zij zich ook maar bevinden op mijn weg. Eén ding kan ik niet in het licht van Pinksteren en dat is radicaal kiezen voor één groep en de anderen verwaarlozen. Mensen kiezen er zelf voor om mee te doen, dat kan ik niet afdwingen. Maar op voorhand groepen uitsluiten of onderwaarderen, dat kan nooit de opdracht zijn voor mensen die de heilige Geest in hun leven verwachten.

Als wij in dit vertrouwen Gods water over Gods akker

laten lopen, organiseren wij niet even de revival van de kerk. Maar het is wel Gods geesteswater en de wereld die de akker is, is wel de akker waarop de duif die Gods Geest verbeeldt wil landen. Het is de akker waar Gods Koninkrijk op groeit en bloeit. Daarop te zaaien kan bij tijden heel goed nutteloos schijnen, maar het is nooit tevergeefs. Tenslotte is het geen mensenwerk, maar een wonder van God wanneer mensen elkaars verlangens ten diepste verstaan als de opgestane Heer in het midden staat en elkaars kwaliteiten als gaven van Gods Geest gaan herkennen. Wij kunnen ons verbazen over onze tijd, het eigenlijke wonder is vandaag even groot als 2000 jaar geleden. Als de opgestane Jezus tot zijn leerlingen zegt: 'Vrede voor u!' dan zegt hij dat ook tegen u en mij vandaag.

Van Frans Hoppenbrouwers (1940-2013) is dit gedicht uit zijn *Calendarium Poëticum*.

Pinksteren

Zo is de geest in weer en wind gekomen,
een duister ruisen van ontkiemend vuur
dat zich verheft tot aan het derde uur
en dan gemompel wordt van oude bomen.

En klaterend laat men het water stromen
dat vechtend steeds weer nieuwe wegen zoekt
en in de wereld grote voortgang boekt
totdat het in zichzelf weerom zal komen.

Zo heeft de geest het volle woord gegeven
en alle talen die de wereld sprak,
verbroederden en tongen gingen leven,

van ziel tot ziel was er geen zin die brak.
Ondanks de wind die bomen fel deed beven,
was er geen vuur dat men vergeefs ontstak.

Amen.

Uitzending en zegen

Als de opgestane Jezus in het midden staat, wordt hij omringd door mensen, niet volmaakt, maar wel beschikbaar voor de Geest van God. Tot die mensen spreekt de Zoon van God: 'Vrede voor jullie!'

De genade van onze Heer Jezus Christus,
de liefde van God,
de gemeenschap van de heilige Geest.

Noten

¹Psalm 1.

²Galaten 3,28.

³Handelingen 2,17. Wij weten verder bijzonder weinig van deze Joël, die vermoedelijk leefde in de 4e eeuw v.Chr.

Figuur 1: Light to the nations (herkomst onbekend)

Dit werk valt onder een Creative Commons “Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken 4.0 Internationaal” licentie.

